

BABUCS ZOLTÁN

VEZÉRKARI SORSOK

ADALÉKOK A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉD VEZÉRKARI TESTÜLET MŰKÖDÉSÉHEZ

KIVONAT: Mivel a trianoni békediktátum katonai határozványai megtiltották a vezérkari tisztképzést, így az 1938-ig rejtett módon folyt, 1924-től 30 havi időtartammal, majd az 1938-tól hivatalosan működő Magyar Királyi Hadiakadémián a tanulmányi idő 1940-ben két évre csökkent.

Növendékei közé azok nyerhettek felvételt, akik 28 évesnél fiatalabbak és nőtlenek voltak, legalább négy éve szolgáltak hivatásos tisztként, éves minősítéseikben „igen jó” vagy „kiváló” bejegyzés szerepelt, jó lovasok voltak, s jól teljesítették a több tárgyból álló felvételi elő- és fővizsgát.

A magas fokú elméleti oktatás mellett a hallgatókat a sajátjuktól eltérő fegyvernemű csapattestekhez osztották be egy esztendőre. Az 1939-ben és 1940-ben végzetek számára külföldi csapatszolgálatra is lehetőség nyílt. Záróvizsgájukon az általuk tervezett magasabb szintű gyakorlatot vizsgabizottság előtt kellett megvédeni, ezt követően minősítésük függvényében kerülhettek a vezérkari testületbe.

A Hadiakadémia 1944 őszén Balatonfüredre, Kőszegre, majd Szombathelyre települt, amelyet feloszlattak és a hallgatók hadibeosztásba kerültek. 1945 elején kiképzésük a német hadiakadémiai képzésen belül folyt és a második világháború vége Lenggriesben érte őket.

Ma is tartja magát az a tévhit, miszerint a vezérkari tisztek – a tiszti kasztrendszer kiváltságosaiként – az arcvonaltól biztonságos távolságban osztogatták a küzdő csapatoknak a parancsokat, holott a valóságban osztottak a hadrakelt hadsereg sorsában és amikor a helyzet megkívánta, maguk is fegyvert ragadtak.

A tanulmány három tisztt – lovag Kern Károly vezérkari őrnagy, Létz József vezérkari százados, Korsós József vezérkari százados – életútjának ismertetésével ad képet a vezérkari tisztek második világháborús helytállásáról és 1945 utáni sorsáról.

KULCSSZAVAK: Hadiakadémia, katonatiszti elit, önfeláldozás, rátermettség, vezérkari tisztt

ZOLTÁN BABUCS

FATES OF THE GENERAL STAFF CONTRIBUTIONS TO THE FUNCTIONING OF THE ROYAL HUNGARIAN HONVÉD GENERAL STAFF CORPS

ABSTRACT: Since the Trianon Peace Treaty prohibited the training of general staff officers, it was conducted covertly until 1938, and then from 1938 onwards at the officially functioning Royal Hungarian Military Academy.

Those were eligible for admission who were under 28 years of age, unmarried, had served as professional officers for at least four years, had a 'very good' or 'excellent' entry in their annual marks, were good cavalymen and passed the preliminary and main entrance examinations, which consisted of several subjects.

In addition to a high level of theoretical training, students were assigned to different weapons teams for a year. Graduates in 1939 and 1940 also had the opportunity to serve abroad. At their final examination, they had to defend the higher-level exercise they had planned in front of a board of examiners, after which they could be appointed to the General Staff Corps depending on their qualifications.

In the autumn of 1944, the Military Academy was moved to Balatonfüred, Kőszeg and then Szombathely, which was disbanded and the students were assigned to military service. At the beginning of 1945, they were trained at the German Military Academy and they were stationed in Lenggries at the end of the Second World War.

Even today, the misconception persists that general staff officers, as privileged members of the officer caste system, handed out orders to fighting troops at a safe distance from the front line, when in reality they shared the fate of the fighting army and when the situation called for it, they too seized arms.

KEYWORDS: Military Academy, military officer elite, self-sacrifice, competence, general staff officer

Mivel a trianoni békediktátum katonai határozványai megtiltották a vezérkari tisztképzést, így az az 1920-as évek elejétől 1938-ig rejtett módon folyt (1927-ig Ludovika Akadémia Tiszti Továbbképző Tanfolyama, 1927–1930 között Hungária Körúti Tiszti Szálló, majd 1931-től Budapesti Tiszti Szabályzatismertető Tanfolyam¹ néven),² 1924-től 30 havi időtartammal, majd az 1939 januárjától hivatalosan működő Magyar Királyi Hadiakadémián (Budapest, Hungária körúti gróf Pálffy János lovas tüzér laktanya) a tanulmányi idő 1940-ben két évre csökkent.

A Hadiakadémia növendékei közé azok nyerhettek felvételt, akik 28 évesnél fiatalabbak és nőtlenek voltak (ez 1940-től már nem volt kritérium), legalább négy éve szolgáltak hivatásos tisztként, éves minősítéseikben „igen jó” vagy „kiváló” bejegyzés szerepelt, jó lovasok voltak, s jól teljesítették a több tárgyból álló felvételi elő- és fővizsgát.

A magas fokú elméleti oktatás mellett a hallgatókat a sajátjuktól eltérő fegyvernemű csapattestekhez osztották be egy esztendőre. Az 1939-ben és 1940-ben végzetek számára külföldi csapatszolgálatra is lehetőség nyílt, pl. a Harmadik Birodalomban, Olaszországban vagy Franciaországban. Záróvizsgájukon az általuk tervezett magasabb szintű gyakorlatot vizsgabizottság előtt kellett megvédeni, ezt követően kaphattak „vezérkari szolgálatra igen

1 Korabeli rövidítése: SZIT.

2 Mivel 1938-ig nem létezett hivatalosan a vezérkar, a testület tagjai nem vezérkari, hanem vezérkari szolgálatot teljesítő tisztek voltak.

alkalmas”, „vezérkari szolgálatra alkalmas” vagy „vezérkari szolgálatra nem alkalmas” minősítést. A sikeres vizsgát követően a vezérkari próbaszolgálatra alkalmas, legalább „jó” eredményt elért akadémikusokat a Hadiakadémia parancsnokának javaslatára a Honvéd Vezérkar főnöke jelölte ki, a többiek csapattiszti állományban maradtak. E próbaszolgálat – századosi rendfokozatban – egy-két évet jelentett valamelyik seregtest-parancsnokság törzsében, ezután kellett egyhetes vezérkari törzstiszti vizsgát tenni, amelyre a Honvéd Vezérkar főnökének engedélyével a csapattiszti szolgálathoz visszakérültek is beadhatták jelentkezésüket. Írásban, szóban és terepen hadtörténelemből, hadászathoz, általános műveltségéből, katonapolitikából, hadosztály-, hadtest- és hadseregvezetésből, hadművelési vezérkari vezetésből kellett vizsgát tenniük és adott idegen nyelvből. Eredményüktől függően a jelentkezők az alábbi minősítéseket kaphatták: „vezető vezérkari állásra alkalmas”, „beosztott vezérkari állásra alkalmas”, „beosztott vezérkari állásra szükségképpen alkalmas”, „nem felelt meg”. A sikeresen abszolválók bekerültek a vezérkari testületbe, a második világháború idején a vezérkari vizsgák elmaradtak, a jelöltek harctéri minősítésük alapján kerülhettek vezérkari századosként e testületbe.

1944 őszén a Hadiakadémia Balatonfüredre települt, ahol a Honvéd Vezérkar főnöke 1944. október 13-án feloszlatta és a hallgatókat hadibeosztásba vezényelte. 1944 végén a hallgatók képzése Kőszegen és Szombathelyen mégis folytatódott, végül 1945 februárjában a Harmadik Birodalomba kerülve bekapcsolódtak a német hadiakadémiai képzésbe, s a második világháború vége a Harmadik Birodalom területén, Bad Tölztől délre, Lengries-ben érte őket.

Napjainkban is tartja magát azon pártállami tévhit, miszerint a vezérkari tisztek – a tiszti kasztrendszer kiváltságosaiként – dőzsölve, jól fűtött házakban, térkép felé hajolva, az arcvonaltól biztonságos távolságban osztozottak a küzdő csapatoknak a parancsokat, holott a valóságban osztoztak a hadrakelt hadsereg sorsában, és amikor a helyzet megkívánta, maguk is fegyvert ragadtak.³

3 Bús János: Hadiakadémia. In: Sipos–Ravasz 1997, 138.; Bonhardt Attila – Szabó Péter: Vezérkari testület. In: Sipos–Ravasz 1997, 470–471.

A dandár-, hadosztály-, hadtest- és hadsereg-parancsnokságok „agytrösztjét” a parancsnok mellé rendelt vezérkari főnök – aki a parancsnok távollétében intézkedési joggal bírt – alárendeltségbe tartozó három vezérkari osztály (összefoglaló néven vezérkari főnökség), az I.a. (hadműveleti), az I.b. (hírszerzés) és az I.c. (anyagi) alkotta. Az I.a. osztály vezetője a vezérkari főnök helyettese, az I.c. osztály vezetője az anyagi vezérkari főnök vagy más néven szállásmester volt, s mindhárom osztály a parancsnokság törzsébe tartozott. A *Harcászati szabályzat* szerint: „A magasabb parancsnokságok törzsének magva a vezérkar. A vezérkari tisztek, a segédtisztok, az összekötő- és parancsközvetítő tisztek kötelessége, hogy azoknak a parancsnokoknak, akiknek parancsokat személyesen közvetítenek, a harchelyzetről előljárójuk felfogásának megfelelően felvilágosítást adjanak; azonban soha sem szabad parancsnokuk nevében olyan meghagyást adniok, amelyre felhatalmazásuk nincsen. [...] A vezérkari főnök nemcsak parancsnokával szemben, hanem általában is felelős mindazért, amit parancsnokának javasolt, vagy javasolni elmulasztott. Eltérő felfogását köteles parancsnokának mindenkor előadni; ha a parancsnok ezt nem fogadja el, a vezérkari főnök a kapott parancsot teljesíteni tartozik.

Fontos esetekben a vezérkari főnök az általa előadott, de el nem fogadott javaslat írásbeli igazolását kérheti. Ilyen kérésnek a parancsnok mindenkor eleget tenni köteles.

A vezérkari főnök joga, ha pedig fontos észleleteket tesz, kötelessége, hogy minden alparancsnoknak is, intézkedések kiadására javaslatokat tegyen. Az ilyen javaslatok elfogadása vagy elvetése azonban mindig az alparancsnok dolga.

Sürgős, halaszthatatlan esetekben – parancsnoka ideiglenes távollétében – intézkedési joga van. [...]

A vezérkari főnök – a katonai igazságszolgáltatás kivételével – az összes szolgálati ágakat irányítja az anyagi vezérkari tiszt útján. Azok vezetői – tekintet nélkül rendfokozatukra és rangjukra – neki vannak alárendelve [...]”⁴

A vezérkari testület szellemiségére – évtizedekkel később – nemes eszenyi Eszenyi László vezérkari százados így emlékezett vissza: „A vezérkar a

4 Harcászati szabályzat 1939, I. 12–13.

bizonyos tekintetben privilegizált tisztikarnak is »kiemelt« rétege volt, amint azt manapság mondanák. Vezérkari tisztnek lenni nem bármikor megváltoztatható állást jelentett, amint az ma is fennáll az angolszász haderőknél, hanem egy elit testülethez való tartozást, amelynek a honvédségen belül éppúgy, mint a polgári társadalomban, komoly tekintélye volt. Vezérkari tiszt csak ezredesi rangban lévő csapattisztnek lehetett alárendelve, viszont törzstiszti rangban (őrnagy, alezredes, olykor ezredes) levő csapattisztek szolgáltak vezérkari őrnagyok alá beosztva. [...] A nyakunkon viselt piros-fekete bársonyparolit tisztelettel fogadták minden társaságban. A kiválasztottság a testület létszámában is kifejezésre jutott. A kereken 10 000 magyar hivatásos tisztból 1944. február 1-jén – az utolsó »sematizmus« kiadásakor – összesen 222 mondhatta magát a vezérkar tagjának. Valamennyien éreztük, hogy kiváltságos helyzetünk fenntartásának alapja az egység és az egymás iránti szolidaritás.”⁵

A teljesség igénye nélkül álljon néhány példa arra vonatkozóan, milyen veszteségek érték a vezérkari tisztek csoportját a második világháborúban és mi várt rájuk 1945 után.

Az 1941. évi hadjárat idején 1941. augusztus 10-én Kőrösmező térségében Tanos Béla vezérkari ezredes (HM 3.b., osztályvezető) a hadműveleti területről való hazaúton repülőbaleset következtében vesztette életét.

A magyar királyi 2. honvéd hadsereg – vagyis a magyar 2. hadsereg – 1942/1943. évi hadműveleti tevékenysége során a nyári hídfőharcok idején, 1942. augusztus 15-én Korotojak mellett kapott halálos aknaszilánk találatot Ferch Ödön vezérkari százados (kaposvári 10. könnyűhadosztály, parancsnokság), 1942. október 3-án Sztorozsevojenál vitéz Nagy Géza II. – korábban vezérkari szolgálatot teljesítő – ezredes (egri 20. könnyűhadosztály, parancsnok) aknatalálat következtében esett el. Tolnay Lajos vezérkari szolgálatra beosztott százados (esztergom-tábori 1. páncélos hadosztály, parancsnokság) 1942. augusztus 11-én sebesült meg, Németh János vezérkari alezredes (budapesti 1. repülőcsoport, vezérkari főnök) 1942. augusztus 14-én Uriv nyugati részén, kilőtt bombázó gépe lezuhanásakor ejtőernyős ugrás következtében sé-

5 Eszenyi é. n., 248.

rült meg. Az 1943. januári visszavonulás időszakában nemes zetényi Csukás Kálmán vezérkari alezredes (budapesti 2. repülődandár, vezérkari főnök) és Létz József vezérkari százados (soproni 7. könnyűhadosztály, vezérkari főnök) 1943. január 19-én, harc közben esett el Ilovszkoje körvédelmében. Akadt, aki öngyilkosságot követett el, így 1943. február 3-án Ivanovka térségben föbe lőtte magát vitéz nemes ilenczfalvi Sárkány Jenő vezérkari ezredes (szombathelyi III. hadtest, vezérkari főnök). A III. hadtest I.a. (hadműveleti) osztály vezetője, nemes csatószegei Csató Ernő vezérkari őrnagy hadtestparancsnokával, gróf Stomm Marcel altábornaggyal együtt 1943. február 3-án esett szovjet hadifogságba, míg a III. hadtest I.b. (hírszerző és kémelhárító) osztály vezetője, Dárdai Ernő vezérkari százados ezen a napon tűnt el.

A Magyar Megszálló Erők Parancsnokságának vezérkari tisztjei közül 1943. szeptember 20-án Mihalovkánál Kiss-Bank Ferenc vezérkari őrnagy (Magyar Megszálló Erők Parancsnoksága, anyagi vezérkari tiszt) partizántámadás során kapott halálos fejlövést, 1944. július 19-én Leplokván Czékus Endre vezérkari százados (12. tartalékhadosztály, vezérkari főnök) és Rásky Jenő vezérkari százados (12. tartalékhadosztály, parancsnokság) aknarobbanás által halt hősi halált. Vitéz Sónyi Kurt vezérkari százados (19. könnyűhadosztály, parancsnokság) 1943. október 14-én megsebesült, Balkay Ferenc vezérkari őrnagy (1. könnyűhadosztály, parancsnokság) pedig 1943. szeptember 19-én eltűnt.

A magyar 1. hadsereg 1944.⁶ évi galíciai harctevékenysége alatt vitéz bazédi és körpényesi Kontz Sándor vezérkari őrnagy (kolozsvári IX. hadtest, parancsnokság) 1944. április 30-án Kolomeánál haslövés következtében esett el, vitéz Fraknóváry Géza vezérkari százados (budapesti 102. repülődandár, parancsnokság) július 19-én Mezsomkovice mellett szenvedett halálos repülőbalesetet. Megsebesültek vagy sérültek: április 28-án nemes Nagy Pál vezérkari százados (besztercei 1. hegyidandár, I.c. osztályvezető), május 23-án Levalt-Jeziński László vezérkari őrnagy (kecskeméti 2. páncélosdandár, vezérkari főnök), július 6-án Mikuliczyn mellett aknaszilánktól bal combján

6 Ebben az esztendőben a vezérkari testület állománya 248 tiszt volt. Rendfokozat szerint: 42 vezérkari ezredes, 40 vezérkari alezredes, 62 vezérkari őrnagy, 84 vezérkari százados, valamint 20, vezérkarhoz beosztott százados. Rangsor 1944, 78–98.

vitéz Hadváry Pál vezérkari őrnagy (munkácsi 2. hegyidandár, vezérkari főnök) és július 27-én Varga Tibor vezérkari százados (egri 20. gyaloghadosztály, I.a. osztályvezető).

A magyarországi hadszíntéren 1944. szeptember 22-én Komjátszeg mellett nyakán szenvedett aknaszilánk-sérülést Fiáth György vezérkari őrnagy (miskolci 7. gyalog táborigádó póthadosztály, vezérkari főnök), amelybe szeptember 29-én belehalt; vitéz ruszkini Lorx Vidor vezérkari százados (3. hadsereg, parancsnokság) november 18-án Ecséd mellett kapott halálos lövést, míg 1945. január 11-én Bakonysárkányban Simon László III. vezérkari őrnagy (nyíregyházi 1. huszárhadosztály, vezérkari főnök) máig tisztázatlan körülmények között pisztolyát önmaga ellen fordította, és 1945. április 5-én Grafenwöhrben bombatámadásban vesztette életét csáfordi Tóth Miklós II. vezérkari szolgálatra beosztott százados (székesfehérvári 2. gyalog táborigádó póthadosztály, I.a. osztályvezető).⁷

A Magyar Királyi Honvédség állománya mellett a vezérkari tisztek döntő többsége is valamelyik győztes nagyhatalom hadifogságába esett, és akadt olyan, akit szovjet hadbíróóság ítélt kényszermunkára (pl. Hatz [Hátszegi] Ottó vezérkari ezredes, nemes nyárad-gálfalvi Kádár Gyula vezérkari ezredes, Szőke Endre vezérkari alezredes, Zachár Sándor vezérkari ezredes) vagy halálbüntetésre (pl. Bartha Endre vezérkari ezredes). A hazatértek egy része szolgálatot vállalt az új magyar hadseregben, többségüket azonban az 1950-es évek elejére eltávolították a katonai vezetésből és koncepciók perék sorában halálra (pl. nemes csatószegi Csató Ernő vezérkari őrnagy, vitéz Hadváry Pál vezérkari őrnagy) vagy börtönbüntetésre (pl. András Sándor vezérkari ezredes, Kéri Kálmán vezérkari ezredes, vitéz báti Berkó István vezérkari alezredes, Király Béla I. vezérkari százados, vitéz Kuthy László vezérkari ezredes, nemes szentmáriai Lajtos Árpád vezérkari őrnagy, nemes Szávay Sándor vezérkari ezredes) ítélték, másokat munkatáborba küldtek (pl. Kéri Kálmán vezérkari ezredes, Lipcsey-Magyar Sándor vezérkari őrnagy) vagy internálták (pl. ujlaki Utassy Loránd vezérkari ezredes), és szinte valamennyiüket lefokozták.⁸

7 Béke poraikra I–III.; Maruzs 2009; Maruzs 2013, 73, 108, 109, 113, 179, 184, 221, 294, 351.; Szabó 2019a; Szakály 2003; Szakály 2015.

8 Fehérvári 1990, Okváth 2001.

A Nyugatra távozottak bekapcsolódtak a magyar katonai emigráció tevékenységébe, az itthon maradtak pedig másodrangú állampolgárként folyamatos megfigyelés alatt álltak – volt, aki az öngyilkosságba menekült, mint pl. vitéz Kuthy László vezérkari ezredes – és akadtak, akiket az állambiztonság beszervezett (pl. Hátszegi Ottó, Kádár Gyula, Kéri Kálmán).

A rendszerváltoztatás időszakában a még élő vezérkari tiszteket is rehabilitálták, s bár második világháborús memoárirodalmunk egyre gyarapodik, megállapítható, hogy azok közül igen kevés származik vezérkari tisztek tollából. A 1970-es évek végén jelent meg Kádár Gyula munkája,⁹ amely a rendszer szája íze szerint íródott, az emigrációban Koltai Jenő vezérkari őrnagy vallott 1945 előtti élményeiről,¹⁰ de megemlíthetjük Eszenyi László,¹¹ Király Béla¹² és Palotás Pál vezérkari százados¹³ visszaemlékezéseit, és nemrég jelent meg nyomtatásban Korsós József vezérkari százados 1944–1945-ös hadinaplója,¹⁴ amelyet jelen sorok írója rendezett sajtó alá. Részté mákban is születtek vezérkari tiszti munkák, ezek közül a magyar 2. hadsereg doni harctevékenységevel foglalkozó Lajtos Árpád és Zsigmondi László vezérkari ezredes könyveit érdemes megemlíteni.¹⁵

Jómagam 2019 óta foglalkozom behatóan a vezérkari tisztek életútjával, így e tanulmányban három tiszt pályafutásának ismertetésével kívánom szemléltetni, milyen sors jutott osztályrészül a honvéd tisztikar elitjének.¹⁶

9 Kádár 1978.

10 Koltai 1985.

11 Eszenyi é. n.

12 Király 2004.

13 Palotás 1998.

14 Korsós 2024.

15 Lajtos 1989, Zsigmondy 1995.

16 A tanulmány elkészítéséhez nélkülözhetetlen segítséget kaptam a három vezérkari tiszt hozzátartozóitól, így lovag Kern Károly gyermekeitől, dr. Sándor Istvánné Kern Mária Antóniától és lovag Kern Györgytől, Létz József vezérkari százados húgának unokájától, Madaras Botondtól, valamint Korsós József vezérkari százados fiától, dr. Korsós Zoltántól. Munkámat segítették a HM HIM Központi Irattár munkatársai, Gál Attila Péter és Szigetvári Gyula osztályvezetők, Kása Csaba történész és idősebb fiam, Babucs Ádám Kristóf történelem szakos egyetemi hallgató, valamint a tanulmány szakmai lektora, dr. Ravasz István nyugállományú alezredes, hadtörténész-muzeológus (HM HIM). Önzetlenségüket ezúton is köszönöm!

Kern Károly, lovag, vezérkari őrnagy

A római katolikus vallású, „k. u. k. családból” származó lovag Kern Károly 1907. szeptember 17-én született a Veszprém vármegyei Hántán (szülei: Skublics Karolina, lovag Kern Rezső, a kisbéri állami ménesebirtok gazdatisztje). A lovagi címet nagyapja, Karl Kern kapta, aki Wilhelm von Tegethoff császári-királyi ellentengernagy mellett vett részt az 1866. július 20-i győztes lissai tengeri csatában.

Az elemi iskolát szülőfalujában végezte, a gimnáziumot Székesfehérvárott és Tatán. Élethivatásul a katonatiszti pályát választotta, azonban a Ludovika Akadémia akkori szigorú felvételi követelményei közé tartozott, hogy a jelentkezők nem viselhetek szemüveget. Rövidlátó lévén, a szemészeti vizsgálatok során használatos tábla betű- és számsorait kívülről megtanulta, így az orvosi vizsgálaton is megfelelt és sikerrel nyert felvételt.

1930. május 21-én az intézmény sportegyesülete, a LASE¹⁷ lovasszakosztálya által rendezett lovasmérkőzésen a IV. évfolyambeli akadémikusok számára kiírt díjugratási versenyszámban lovag Kern Károly Apollónia nevű lova nyergében I. helyezést ért el.¹⁸

Kern Károly – becenevén: Gázsó – 1930-ban végezte el a Ludovika Akadémiát, de ezen esztendőben a hagyományoktól eltérően nem augusztus 20-án, hanem I. Ferenc József emléke előtt tisztelgve, az uralkodó születésének centenáriumán, augusztus 18-án történt a hadnagyavatás.

Csapatszolgálatát a budapesti „József Nádor” 2. honvéd gyalogezrednél kezdte meg mint a 2/9. puskásszázad szakaszparancsnoka. 1933. november 1-jén lépett elő főhadnaggyá, s később a 2. honvéd gyalogezred ezredközvetlen géppuskás századához helyezték át alantostiszti¹⁹ beosztásba. Több sportversenyen is részt vett, így az 1931. június 6-án, az ezrede budapesti részei számára rendezett lőversenyen a puska lőverseny (tiszték) 5., az 1933. május 29. és júni-

17 LASE = Ludovika Akadémia Sport Egylet.

18 A LASE lovas szakosztálya által 1930. május hó 21-én rendezett lovasmérkőzés programja. Dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye.

19 Beosztott tiszt.

us 3. közötti 1. vegyesdandár helyőrségi versenyen kisöbű puska kategóriában a 4., az 1936. június 3-i ezred löversenyen pedig a tiszti ismétlő pisztoly számban a 3. helyezést érte el.²⁰

Jelentkezett a budapesti Hadiakadémiára, s felvételét megelőzően 1936–1937 folyamán az osztrák hadsereg hegyivadászaival teljesített szolgálatot Innsbruckban, ahol remek sítudását is fejleszteni tudta. Fényképeinek tanúsága szerint hadiakadémiai évfolyamtársaival több tanulmányút részese volt, így járt a visszatért Felvidéken és Kárpátalján. 1940. május 20-án abszolválta a Hadiakadémiát – miközben 1940. május 1-jén megkapta századosi rendfokozatát –, és vezérkari próbaszolgálatát az egri állomásparancsnokságon töltötte az I. c. (anyagi) osztály vezetőjeként.

Az erdélyi országgyarapításban az egri 20. gyalogdandár vezérkari főnökeként tevékenykedett, majd a vezérkari testületbe 1941. április 1-jén került.

1941. június 18-án megkapta az Erdélyi Emlékérmét, továbbá eredményes vezérkari munkájáért 1942. március 31-én a Kormányzói Dicsérő Elismerés látható jelét képező Magyar Koronás Bronz Érdemérmét – közismertebb nevén: Bronz *Signum Laudis* – nemzetiszín szegélyes, sötét smaragdzöld szalagon.

1941. december 29-én vette feleségül modrai Kovách Erzsébetet, házasságukból két gyermek született.

1942. június 29-én kapott hadibeosztást, mint a 20. könnyűhadosztály vezérkari főnöke vonult el Egerből a magyar királyi 2. honvéd hadsereg hadműveleti területére. 1942. október 30-án lépett elő őrnaggyá.

1943. március 5-ig volt az egri seregtestnél, ezen időszakban érdemelte ki a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét hadiszalagon a kardokkal (1943. május 20.), a Bronz *Signum Laudis* hadiszalagon a kardokkal (1943. január 28.), a Tűzkereszt 1. fokozatát, valamint a német Vaskereszt II. osztályát (1942. december 28.).

Az egri seregtest eredetileg a magyar 2. hadsereg miskolci VII. hadtestének alárendeltségébe tartozott, és a hadsereg harmadik kiszállítási lépcsőjében került ki a Donhoz. Részt vett az urív–sztorozsevojei szovjet hídfő felszámolását célzó támadásokban (1942. augusztus 10., szeptember 9–16.), amelyek során

20 HL II. 1497. M. Kir. „József nádor” 2. honvéd gyalogezred 1919–1942. 1931, 1933, 1936.

a 20. könnyűhadosztály jelentős veszteségeket szenvedett. Az 1943. január 12-i urivi szovjet betörést követően Sztorozsevojenál két napon keresztül próbálta állásait megtartani, majd osztozott a magyar expedíciós hadsereg zömétől elszakított III. hadtest sorsában és elképesztő veszteségek árán tört magának utat a szovjet bekerítésből. (Doni hadműveleti tevékenysége során példának okáért az egri 14. honvéd gyalogezred 4300 fős állományából véres vesztesége 1933 fő volt, vagyis létszámának 45 százaléka!)

Egy, a második világháborút követően készült feljegyzése az 1943. január 29. és február 18. közötti eseményeket rögzítette és tudósított megpróbáltatásairól. Lovag Kern vezérkari őrnagy csoportja Vjasznovatkáról indult el, január 29-én Novaja Olsanka és Krutovaja Gora falvaknál repülő alacsony támadást kaptak, s február 2-án részesei voltak a Sztaro Rogovoje mellett sikerrel végrehajtott kitörésnek. Harckocsitámadás két ízben érte őket – január 31-én és február 9-én –, február 5–7. között pedig több alkalommal kerültek ellenséges tüzérségi tűzbe. Január 30–31-én és február 5–7. között nem jutott számukra szálláshely, amiért kénytelenek voltak a farkasordító hidegben a szabad ég alatt éjszakázni. 387 km kimerítő gyalogmenet után, partizánveszély közepette, február 18-án érkeztek meg a számukra kijelölt gyülekezőhelyre, Szumiba.²¹

Helytállását vitéz Vasváry Frigyes vezérőrnagy, a 20. könnyűhadosztály parancsnoka külön kiemelte: „a./ lovag Kern Károly vk. [vezérkari] őrnagy áthelyezése folytán a ho. [hadosztály] kötelékéből kivált.

Mint a ho. vezérkari főnöke 1940. júniusától kezdve teljesített a ho-nál szolgálatot. A mozgósítást megelőző két esztendő alatt végzett áldozatos munkájának nagy része van abban, hogy a 20.k.ho. [könnyűhadosztály – BZ] teljes harckészséggel lépett a hadműveleti területre.

A mozgósítás, a felvonulás és a Don-ra való előremenet alatt minden nehézséggel dacolva a számára is ujszerű orosz viszonyokhoz alkalmazkodva kezdeményezően vette ki részét a ho. vezetésében és parancsnokának már ekkor nélkülözhetetlen támasza, munkatársa volt.

21 Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy utólagos feljegyzése, h. n. é. n. Kern György családi gyűjteménye.

A ho. első bevetése alkalmával az augusztus 10.-i ütközet alatt kezdeményező javaslatokat tett beteg hadosztályparancsnokának, melyekkel bebizonyította, hogy a mindenkori helyzeteket mindenkor helyesen ismerte fel és helyesen ítélte meg.

Az első bevetés után következő védelmi harcok idején új hadosztályparancsnoka oldalán kemény, fanatikus elszántsággal igyekezett a megújuló orosz támadások elhárításában elért sikereket a csapatok támadó szellemének megerősítésére, fokozására kihasználni és a ho. harckészségét erkölcsileg minden rendelkezésre álló eszközzel az elérhető legmagasabbra fokozni.

1942.IX.9-16.-i sikeres támadás alatt bizakodó és kezdeményező magatartásával az új ho.parancsnokának is nélkülözhetetlen támasza volt.

A téli védelmi vonal kialakításának pillanatától kezdve éjt nappallá tevő munkával az első vonalakban is személyes jelenlétével támogatta nehéz munkájában a hadosztály csapatait.

1942. október 3.-án, midőn előljáró német hadtestparancsnoka, hadosztályparancsnoka és a 14.gy.e. [gyalopezred – BZ] parancsnoka [Willibald Freiherr von Langermann und Erlencamp pán célos tábornok, a német XXIV. pán céloshadtest parancsnoka, vitéz Nagy Géza II. ezredes, a 20. könnyűhadosztály parancsnoka és vitéz Mike József ezredes, az egri „Dobó István” 14. honvéd gyalopezred parancsnoka – BZ] szeme előtt estek el és életét maga is csak a Gondviselésnek köszönhette, e sulyos csapás, amely őt személy szerint is érintve, szeretett előljáróitól fosztotta meg, – sem tántoríthatta meg őt lelkes és áldozatos munkájában; sőt megerősítette elszántságát és kitartását.

Lelkes, buzgó munkássága is hozzájárult, hogy az előljáró német pán célos hadtestparancsnokság a ho-nak nemcsak hősi teljesítményeit, hanem vezetését is elismerte és méltányolta.

A januári orosz tél elhárító harcaiban éppugy, mint annak előkészítésében, elszánt nyugalomával, mindenre kiterjedő, részleteiben is megfontolt tevékenységével parancsnokának és az egész vezetésnek támasza, pillére volt. Az, hogy a ho. csapatai állásait tartották az igen erős és állandóan megismétlődő orosz tömegtámadásokkal szemben, nagyrészt a ho. vkf. [vezérkar főnöki – BZ] tevékenységének is köszönhető. De Kern vk. őrnagy később is, mikor az ellenség oldal és hátbatámadása a ho-t kényszerítette, hogy állásait feladja, dacos,

kemény elszántsággal és személyének fentartás nélküli [sic!] latbavetésével igyekezett a védelemnek újabb és újabb szervezésével az orosz térnyerést lassítani.

I.25-30-ig, mint a Deseő csoport [azaz a dr. nemes Deseő László vezérőrnagy, a szombathelyi III. hadtest tüzérparancsnokának alárendeltségébe tartozó magyar és német alakulatok – BZ] vezérkari főnöke igen nehéz körülmények között, nagy területen elszort, vegyes csapatkötelékekből álló körvédelmek széttagolt harcainak, vezetésének harcaiban tünt ki és feladatát nagy tulerejű elg. [ellenséges – BZ] támadások ellenére meg is oldotta.

E csoport feloszlása után törzsével és egy szétszórt részekből²² alakított csoporttal [vagyis a Kern-csoport élén – BZ], fegyverrel a kezében tört ki az orosz gyűrüből.

Lovag Kern Károly vk. őrnagy előljáróinak és munkatársainak, valamint a ho. minden tagjának megbecsülését, szeretetét és tiszteletét nyerte el. Fanatikus, lelkes magyarnak, nagy tudású, de elszánt harcos katonának, erélyes, de megértő, igazságos előljárónak, nyílt szívű, önzetlen bajtársnak tanulta őt mindenki ismerni, a legnehezebb körülmények között.

Most, midőn áthelyezése alkalmából bucsut vesz a ho.-tól, a szolgálat nevében teljes elismerésemet nyilvánítva mint első és közvetlen munkatársamnak pedig köszönetemet fejezem ki hosszú időn át, nehéz körülmények között kifejtett eredményes munkájáért.

Kísérje továbbra is felfelé ivelő pályáján a katona szerencse és legyen osztályrésze mindama siker, elismerés és megbecsülés, mint amelyet a 20. k.hadosztálynál magának kiérdemelt.”²³

Teljesítménye elismeréseként hadosztályparancsnoki dicséretet is kapott: „A Szovjet ellen 1942/43. évben vívott hadjáratban lovag Kern Károly vk. őrnagyot ki, mint a ho. vezérkari főnöke minden alkalommal, a vk.szolgálat minden terén fáradságot nem ismerő szorgalommal a ho. ütőképességének fenntartása érdekében

22 Pl. az egri 20. könnyűhadosztály-közvetlen híradószázad részei, valamint hozzá csatlakozott tisztek és azok honvédei.

23 Kivonat az 1943. évi április hó 16.-án kelt 21. számú hadosztályparancsból. Koroszttyen, 1943. április 22. Dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye.; Az egri seregtest doni harcairól bővebben: Babucs–Maruzs 2007, 35–134.; A tanulmányban szereplő korabeli idézetek betűhívek.

lankadatlan kitartással munkálkodott s amikor a helyzet azt kívánta, az ellenséggel szembeállva, halált megvető vitéz és bátor magatartásával szép és jó példát mutatott [- BZ] hadosztályparancsnoki okirati dicsérő elismerésben részesítem.”²⁴

Miután Kern vezérkari őrnagy hazatért,²⁵ 1943. április 13-án a Honvédelmi Minisztériumban kapott beosztást, a VKF-2. (katonai hírszerzés) „D” (Defenzív) csoportjának vezetőjeként. A doni visszavonulás során szerzett traumák azonban nála sem múltak el nyomtalanul. Lánya elbeszéléséből ismeretes, hogy édesapja sokáig nem tudott paplanos ágyban aludni, hanem a konyhaasztalon vagy az ajtófélfának dőlve.

Nem sokkal a német megszállást követően, 1944. április 18-án letartóztatták, amelyről így írt egy későbbi önéletrajzában: „[...] a németek bevonulása után a Gestapo kiemelt és több, mint egy félévig különböző helyeken tartott fogva, mert a Kállay kormány különbéke kísérletéről tudomással bírtam.”²⁶ Ugyanitt olvashatjuk: „Jó tiszti igyekeztem lenni úgy szolgálatban, mind szolgálaton kívül. – Tulkapásokra sosem ragadtattam magam [...]”²⁷ 1944. október 13-án szabadult. Előbb Budapesten, Vépen, majd Szombathelyen tevékenykedett a Vezérkari Főnökség 5. (kiképzési) osztályának állományában. 1945. április 26-án²⁸ – másutt május 3-án – német területen esett amerikai hadifogságba. Több hadifogolytáborot megjárva, került a franciaországi Maily-le-Camp-ba, ahol *cage* (körlet) parancsnokként is működött. Az első magyar tiszt szállításával, 1945. október 26-án került a kaposvári szűrőtáborba, onnan pedig haza.

1946. április 5-én a HM igazolta politikai magatartását, de „nélkülözhetőként” 1946. október 26-án B-listára került. Egerben fuvarosként és kerti munkásként kereste kenyerét, azután 1946. augusztus 1-jétől a szilvásváradai Áltá-

24 Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy hadosztályparancsnoki okirati dicsérő elismerése. Tábori posta 230/01, 1943. évi április hó 27n. Vitéz Vasváry vörögy. 20. k. ho. pk. Dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye.

25 Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy *Kiegészítések [a] Deseő-csoport harctudósításához c.*, 1943. június 8-i felterjesztésének részletei: Horváth 1959, 218–233.

26 Kern Károly önéletrajza. Budapest, 1951. június 28. HIM KI Kern Károly 313/211. számú tiszti okmánygyűjtő (a továbbiakban: sz. ti. ogy.).

27 Kern Károly önéletrajza. Budapest, 1951. június 28. HIM KI Kern Károly 313/211. sz. ti. ogy.

28 Másutt: 1945. május 3-án.

lános Fakitermelő Vállalatnál működött tisztviselőként, majd 1948. március 1-jétől a hárosi Falemezműveknél dolgozott fizikai munkásként, raktári beosztottként, idővel technikusként.

1948. április 6-án a Honvédelmi Minisztérium nyugállományba helyezte, azonban 1949. június 9-én²⁹ a Hadiakadémia parancsnokságára behívták három havi próbaszolgálatra, ahol harcászatot oktatott. 1949. december 1-jével³⁰ visszavették tényleges szolgálatba, 1950. január 25-én – másutt: január 17-én – B-lista véghatározatát megsemmisítették, de 1950. november 1-jén újra nyugállományba helyezték. A civil életbe visszatérve, 1950. november 13-ától régi munkahelyének műszaki osztályán dolgozott tovább, miközben esti tagozaton gépipari technikumot végzett. Az ÁVH megfigyelte, folyamatosan vegzálta, és nem egy alkalommal több napig tartották őrizetben. A Donnál alatta szolgált munkaszolgálatosok azonban nem felejtették el emberségét, rendre kiálltak mellette és igazolták emberiségét, így visszanyerte szabadságát.

1957. november 28-án felvett felülvizsgálati lapja szerint „[...] az ellenforr. [adalmi] események alatt semmiben részt nem vett. [...] szívvvel-lélelkel harcolt a német fasizmussal együttműködve a győzelemért. Semmi köze a népi államunkhoz. Annak ellenére, hogy munkahelyéről kifogást nem emelnek magatartása ellen, ezt [sic!] csak azért van, mert nevezett megélhetése érdekében igyekezik tőlle [sic! – BZ] telhetően meghuzódni és alkalmazkodni. A multban elfoglalt társadalmi helyzetére tekintettel semmilyen körülmények között nem tartom megbizhatónak arra hogy embereket és technikai eszközöket bizzunk rá. Osztályidegen elem, javasлом lefokozását.”³¹

A megszégényítést megelőzendő, 1958. február 6-án korára és egészségi állapotára hivatkozva önként lemondott rendfokozatáról,³² amelyet egy hivatalos feljegyzés is nyugtázott: „Kern Károly 1907 Skublics Karolni [sic! – BZ] t.”³³ őrgy. 1930-ban végezte a Ludovika Akadémiát. –

29 Másutt: 1949. június 19-én.

30 Másutt: 1949. június 3-ával.

31 Felülvizsgálati lap. 1957. november 28. HIM KI Kern Károly 313/211. sz. ti. egy.

32 Nyilatkozat. Budapest, 1958. február 6. HIM KI Kern Károly 313/211. sz. ti. egy.

33 T. = tartalékos.

Apja gazdatiszt volt, – Amerikai fogságban volt.
 A multban vezérkari tiszt volt. VKF2.-nél teljesített szolgálatot, mint vezető. –
 Pol. képzésével jelenleg nem foglalkozik.
 Rendfokozatáról önként lemondott.”³⁴

Habár lemondását tudomásul vették, ugyanazon év március 31-én „mint ludovikás tisztet” lefokozták.

Amikor Nyugat-Németországban élő édesanyja állapota válságosra fordult, 1963 novemberében engedélyt kapott a kiutazásra. A Belügyminisztérium hírszerző tevékenységet várt cserébe tőle, az útlevéért arra akarták rávenni, hogy a Szabad Európa Rádióról szerezzen bizalmas értesüléseket. Ezt nem teljesítette, kint maradt Münchenben, hazájába már nem tért vissza. A Siemens alkalmazásába került, ahol a minőségellenőrzési osztály egyik laboratóriumában dolgozott technikusként. Bekapcsolódott a magyar katonai emigráció tevékenységébe, tagja volt a müncheni Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének és a Svájcban élő Gosztonyi Péter hadtörténész kutatásait is segítette.

Lovag Kern Károly a doni hadműveletek során szerzett szívbjaja következtében 1975. november 23-án, Münchenben halt meg.

Létz József vezérkari százados

Létz József 1910. július 26-án Tiszabogdányban született (édesanyja: Szigeti Szöllősy Katalin). Életútjáról és tiszt pályafutásáról viszonylag kevés információ áll rendelkezésre.³⁵

1932. augusztus 20-án avatták műszaki hadnaggyá a Ludovika II-n.³⁶ 1935. november 1-jén lépett elő főhadnaggyá, 1937-ben nyert felvételt a Hadiakadémiára, amelyet 1940. április 10-én „jó” eredménnyel végzett. Húga³⁷ – aki Létay

34 Feljegyzés. Budapest, 1958. február 6. HIM KI Kern Károly 313/211. sz. ti. ogy.

35 HIM KI Létz József 823/2251. sz. ti. ogy.; Babucs 2023.

36 1931-től a Ludovika II. főcsoport állományába tartoztak a műszaki, a híradó, a gépkocsizó, a vonat, a folyamőr és a repülő akadémikusok. 1939-ben a Ludovika II. a Bolyai János Műszaki Akadémia elnevezést vette fel.

37 Létay Klári (Budapest, 1923. augusztus 4. – n. a.) színművész, előadóművész, 1946-ban

Klári néven vált ismert színésznővé – visszaemlékezése szerint bátyja hadiakadémiai hallgatóként Bolognában szolgált egy évig, ahol tökéletesítette olasz nyelvtudását.³⁸

A „Kárpátalján végrehajtott téli hegyi kiképzés alatt tanúsított példás és önfeláldozó magatartásáért” 1940. június 22-én – már századosként – megkapta a Bronz *Signum Laudis* nemzetiszín szegélyes, sötét smaragdzöld szalagon,³⁹ 1941. június 18-án pedig az Erdélyi Emlékérmét.

1942. április 17-én a soproni 7. könnyűhadosztály leventeparancsnokságának állományából került a soproni 7. könnyűhadosztály I.a. osztálya élére és seregtestével a magyar 2. hadsereg első kiszállítási lépcsőjébe osztották be, így jutott ki a keleti hadművelleti területre. A soproniak a szombathelyi III. hadtest alárendeltségében vettek részt az 1942. évi nyári offenzívában, így jutottak ki a Don partjára és szenvedtek komoly veszteségeket az urivi hídfőcsatákban, ahol Létz vezérkari százados is jól megállta helyét.⁴⁰

1942. október 18-i levelében édesanyját és Klára húgát a következőkről tájékoztatta:

„Kedves jó Édesanyám és Klárika!

Kettő lapot kaptam ma Tőletek. Kérded Édesanyám, hogy beleegyezem-e Klárika pályaválasztásába? De mennyire! Adja a jó Isten, hogy kedve, ereje és passziója megmaradjon és boldog legyen hivatásával.

Az igazi hivatás az, amit az ember szívvel-lélekkel csinál és nem kényszerből.

Amikor az amivel foglalkozni kell szórakozást jelent egyben. Minden művészi pályában sok a lélek és ezért én magasabbrendűnek tartom a hivatalnoki, gépírói, könyvelői stb. foglalkozásnál.

Értékesebb, szebb, sokoldalúbb, többet nyújt és az egyéniség jobban kibontakozhatik.

végezte el a Színművészeti Akadémiát.

38 Létay é. n. Madaras Botond családi gyűjteménye.

39 Honvédségi Közlöny, 1940. 21. sz. (július 15.) 157.

40 A soproni seregtest doni harcairól bővebben: Ifj. Sarkady-Szabó 2001.

Csak egyet ajánlok, hogy ha már választott Klárrika, akkor ne csak úgy félig-meddig haladjon ezen a pályán, hanem szívvel-lélekkel. A felmerülő nehézségeket erős akarral küzdje le. A fény és árnyék, szép és csúnya, öröm és bánat együtt járnak az életben mindenhol, itt is. Nem lesz fenékgig tejfel, csak mosoly és könnyű dolog a színészi pálya sem, Erre is fel kell készülni és akkor bátran neki mehet az életnek.

Megkaptam ma a könyvet is. Hálásan köszönöm Klárrika fáradozását. Aranyos kis hűgocska. Pont jókor jött, ma egész nap esett az eső. Vajon a »*Schlammperiode*«⁴¹ következik? Ha igen akkor jobban a szobába, irodába leszünk kényeszerítve és jó lesz ezt a szép regényt olvasni. Örömmel tudatom azt is, hogy előljáromim túlzott és kitüntető jóindulata folytán gyönyörű szép kitüntetést kaptam: a »Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét a hadiszalagon a kardokkal«⁴² Büszke is vagyok rá!

Így hát jól megvagyok, egészségesen hál' Istennek kifogástalan. Kedvem hangulatom nagyszerű. És most nyugodt napjaink vannak, kényelemre is többet adhatunk. Lehet tervezni, fúrni faragni. Most fürdöm a fürdőszobámban a benzines hordóban. Kötésből kis ablakdísz lehet csináltatni, szép függönyöcskét. Olyan lakást rendeztem be, hogy Magyarországon bármikor elfogadnám. Nagy szó!

Egy parasztház, két szobáját felpadlóztam, van belépő, egy előszoba és fürdőszoba, óvóhely lejárattal. Asztal, szék, dívány, szekrény, polc, virág az ablakban, képeslapokból kivágott képek a falon. Kár hogy nem látogattok meg. Majd végül csak én fogok hazamenni.

A viszontlátásig sok kézcsók és csók Józsitól.⁴³

41 *Schlammperiode* (ném.) = esős-saras időszak.

42 Az adományozás ideje: 1942. október 5. Honvédségi Közlöny, 1942. 16. sz. (október 20.) 948.; 1943. január 14-én adományozta számára a német hadvezetőség a Vaskereszt II. osztályát. Honvédségi Közlöny, 1943. 4. sz. (január 19.) 46.; A Tűzkereszt első fokozatát 1943. június 9-én kapta meg. M. kir. 7. k. ho. pság. Sopron. 915/56. – Kt. 1943 ny. t. szám. Igazolvány a „Tűzkereszt” viselésének jogosultságáról Létz József vk. százados részére. Sopron, 1943. június 9. Madaras Botond családi gyűjteménye.; Felterjesztették a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Éremre, de ügye elintézetlen maradt. HL Kitüntetési javaslatok 115/a. (1944. március 15.).

43 Létz József vezérkari százados édesanyjához és húgához írott levele, 1942. október 18. Madaras Botond családi gyűjteménye.

Tapody Lajos törzsőrmester (soproni 7. önálló huszárszázad) visszaemlékezésében Létz vezérkari századosról is említést tett. December 8-án, a hajnali órákban, mínusz 35 fokos hidegben, derékig érő hóban indult el a fenegyerek pár huszárral az állásaik előtti terepszakaszk felderítésére. Kiderült, hogy az elenség három – addig felderítetlen – bunkert is kiépített nem messze a magyar vonaltól. Sikerült foglyokat ejteniük. „A hadosztályparancsnokságon igen örültek a két orosznek. De azt, hogy három olyan bunker volna a két drót között, amiről eddig nem tudtak, azt kétségbe vonták. Sőt, a vezérkari főnök azzal szúrta oldalba századparancsnokomat, hogy: »Mi az, már Tapody is valótlant jelent?« Századparancsnokom annak tudatában, hogy én szavamat mindig alá is tudom támasztani, meghívta őt nevében és ígérte neki, hogy estére Tapody személyesen be fogja mutatni, amit reggel jelentett.”⁴⁴

December 9-én „Este 22 órakor hívtak a fővédelmi vonalba. Ott Létz József vezérkari százados, a hadosztály vezérkari főnöke várt rám. Mint afféle vezérkari tiszt szokta, meglehetősen fölényesen fogadott és minden bevezetés nélkül arra kérdezett rá, hogy a múlt éjjel mit csináltam, mit tapasztaltam stb. Amit tapasztaltam – mondtam neki – azt már írásban jelentettem, állításaimról való tanúskodásul pedig parancsnokom ma délelőtt két eleven oroszot vitt be a hadosztály-parancsnokságra. Ezután kért, hogy saját szavaimmal tájékoztassam tapasztalataimról. Miután elmondottam neki az éjjeli eseményeket, még azon óhaját juttatta kifejezésre, hogy saját szemével szeretné látni azt az újonnan felderített három bunkert. »Éjfél után 3 órakor hét főből álló járőrrel átfogok menni, hogy az orosz vonalban széjjel nézzünk. Szakaszomat és magamat is megtisztelve érezném, hogyha ezt a járőrmenetet százados úr jelenlétével ki-tüntetné.« – volt a válaszom.”⁴⁵

A december 10-én hajnali 3 óra 10 perckor indított vállalkozás során felderítették a három bunkert és a kibontakozott tűzharc során 11 szovjet katonát ejtettek hadfogságba. „Létz századosnak szava nem volt, annyira meg volt illetődve. A fővédelmi vonalba megérkezve századparancsnokom előtt kért bocsá-

44 Illésfalvi–Szabó 2007, 279.

45 Illésfalvi–Szabó 2007, 280.

natot tegnapi kétkedéséért. Századparancsnokomnak pedig ezt mondta: »Tapody Lajos úgy megmászott a hóban, hogy ezentúl inkább mindent elhiszek neki, de ilyen kirándulásra vele többet nem megyek.« Ez a járőrmenet híressé lett az egész 2. hadseregnél, mert Létz vezérkari százados fennen hirdette élményét, de ismert volt a hadosztályunkkal kapcsolatot tartó német csapatoknál is.⁴⁶ – olvashatjuk a később Magyar Arany Vitézségi Éremmel is kitüntetett, hadnaggyá előlépett Tapody visszaemlékezésében.

1943. január 5-én az urivi hídfőben lévő soproni seregtest már érzékelte a szovjetek fokozódó tevékenységét: „Összbenyomás: az ellenség arcvonalainkra mindenütt belőtte magát és ahol lehetett, kitapogatta arcvonalunkat. Részei támadáshoz előretolva. Ezek és egyéb jelek arra mutatnak, hogy támadásra készül.”⁴⁷

Egy hét múlva, 1943. január 12-én 9 óra 45 perckor itt indult meg a szovjet 40. hadsereg támadása két hadosztály erővel és harckocsi-támogatással. A soproniak egy napig tartottak ki állásaikban, majd kénytelenek voltak visszavonulni Sztarij Oszkol felé, így jutott el Létz vezérkari százados Ilovszkojéra.

A település körvédelmét a reptér földi személyzete adta, a budapesti 2. repülődandár vezérkari főnöke, nemes zetényi Csukás Kálmán vezérkari alezredes parancsnoksága alatt. A repülőtér evakuálása csak részben járt sikerrel, a mínusz 40 fokos hidegben csupán 4 Héja vadászgép tudott elstartolni, míg a többit a felszerelés javával együtt megsemmisítették. Csukás vezérkari alezredes január 14. óta sikerrel verte vissza a szovjet támadásokat, miközben az Alekszejevka felé vezető út nyitva állt a menekülők számára. E küzdelemben volt segítségére Létz vezérkari százados, aki puskával a kézben biztatta embereit, de lőszerük erősen fogytán volt. Január 19-i, alkonyatkor végrehajtott első kitörési próbálkozásuk nem járt sikerrel, Csukás vezérkari alezredes elesett – erről számolt be a IV. sízászlóalj egyik tisztje, Darvas László százados, akinek jelentése szerint „szintén hősi halált halt Létz József vezérkari százados.”⁴⁸ Másutt az

46 Illésfalvi–Szabó 2007, 280.

47 Szabó 2019b, 386.

48 Sőregi Zoltán: Ilovszkoje, 1943. január. Kitörés a gyűrűből. Csukás Kálmán vezérkari alezredes hősi halála. https://www.archivnet.hu/hadtortenet/kitores_a_gyurubol.html?oldal=2 Letöltés ideje: 2024. július 5.

olvasható, hogy egy „akna becsapódása következtében Csukás alezredes hősi halált halt, ugyanúgy Létz József repülő [sic! – BZ] vezérkari százados /L.A. II. 1932/ is.”⁴⁹ Heppes Aladár repülő százados vette át a parancsnokságot, január 21-én végül sikerrel kitörtek és Novij Oszkol felé hátráltak: „Útközben rábukantak a 19-i kitöréskor eltűnt Csukás alezredes holttestére, a törzséhez tartozó és őt védő, ugyancsak halott katonáktól körülvéve. Mellén keresztülkötve megtalálták a 2. repülődandár hadizászlaját, és a közelben Létz József vk. százados /L.A. II. 1932/ tetemét is, aki a 7. könnyű hadosztály vezérkari főnöke volt.”⁵⁰

Veszteségi kartonja szerint azonban 1943. január 15-én (!) „Ilovskoje mellett eltűnt”⁵¹ Ennek tényéről Pestszentlőrincen élő édesanyját 1943. október 19-én értesítette a Magyar Vöröskereszt Tudósító Iroda.⁵²

Önfeláldozó hősiességét vitéz Heszlényi József altábornagy, a pécsi IV. hadtest parancsnokának 1943. március 24-i jelentése is megörökítette: „Létz József vezérkari százados a 7. könnyű hadosztály vezérkari főnöke a januári Uryw-i orosz áttörés után a hadosztály visszavonult egységeit I. 13–14-én Kolbino-nál nagy eréllyel rendezte és a Kolbino-i fontos Potudan-hidat személyének latba vetésével kimagasló vitézséggel védte a nagy túlerejű orosz támadással szemben. A hídfő kiürítése után utolsó emberként hagyta el a községet, miután a hidat felrobbantatta.

I.15-én Affanossowka-n gyűjtött századdal [egy] ellenséges sízászlóalj támadását verte vissza és csak I.16-án hajnalban vonult be Ilovskoje védőihéz, hol lelke volt a védelemnek. Ezt is parancsomra tette.

I.16-tól az Ilowskoje-i repülőter csapatahoz osztották be, ahol napokig nagy kitartással szervezte a védelmet, több felderítő járőrt személyesen vezetett, minden egyes alkalommal a személyes bátorság ragyogó példáját állítva alárendeltjei elé. A repülőteret védő csoport kitörése alkalmával önfeláldozó küzdelemben hősi halált halt.”⁵³

49 Rada 1998–2002, II. 461–462.

50 Rada 1998–2002, II. 687.

51 HIM KI Létz József vezérkari százados veszteségi kartonja.

52 Magyar Vöröskereszt Tudósító Iroda. 20/1943. Budapest, 1943. október 19. Madaras Botond családi gyűjteménye.

53 Másolat. IV. hadtest parancsnokság. Kimagasló tisztí fegyvertény. Tábori posta 254/01.,

Hősi halálról az MTI *A téli csata magyar hősei* című, 1943. április 24-én közölt írása is tudósított: „A magasabb parancsnoksághoz beosztott vezérkari tisztek közül különösen kitüntette magát Lécz [sic! – BZ] József vezérkari százados, az egyik honvéd könnyű hadosztály vezérkari főnöke. Lécz [sic! – BZ] százados az ellenség hatalmas erejű betörése után a hadosztály visszavonuló egységeit két napon át rendkívüli eréllyel ujracsoportosította a Potudán folyó mentén s a hadműveletek szempontjából kiemelkedő fontosságú kolbinoi hidat személyének önfeláldozó latba vetésével, valamint kimagasló vitézséggel védelmezte a nagy tulerővel támadó bolsevista tömegek rohamaival szemben.

A hidfő elrendelt kiürítése után is csak akkor hagyta el utolsó emberként a községet, amikor a hidat már felrobbantotta.

Január 15-én különböző segélyalakulatokból összegyűjtött századdal egy szovjet zászlóalj támadását verte vissza elkeseredett harcban és csak másnap hajnalban vonult be az ilovszkojei repülőtéren hevenyészett körvédő állásba. Itt is lelke volt a védelemnek. Az említett sünállás⁵⁴ védelme során napokig nagy kitartással szervezte az ellenállást, több felderítő járőrt vezetett személyesen, hogy a védők bepillantást nyerhessenek az ellenség erőviszonyaiba. Minden egyes alkalommal a személyes bátorság ragyogó példáját nyújtotta alárendeltjeinek.

Végül a repülőteret védelmező csoport kitörése során a csapatok élén önfeláldozó küzdelemben hősi halált halt.”⁵⁵

A Honvéd Vezérkar főnökének 1943. március 29-i levele is a hősi halál tényét erősítette meg: „Igen Tisztelt Nagyságos Asszony!

Mély fájdalommal közlöm, hogy a bolsevizmus elleni harcban Fia hősi halált halt. Mint igazi katona, fegyverrel a kezében vezette ellentámadásra megtizedelt katonáit és így esett el.

[19]43. III. 24. vitéz Heszlényi altbgy. IV. hadtest parancsnok. Madaras Botond családi gyűjteménye.

54 Sündisznóállásnak nevezik a körvédőképes állást, amelyek többnyire települések körül húzódtak.

55 https://library.hungaricana.hu/hu/view/NapiHirek_1943_04_2/?pg=346&layout=s&query=a%20t%C3%A9li%20csata; A letöltés ideje: 2024. július 5.; Másutt is olvasható hősi halála: Hollósy-Kuthy 1992, 55.

Amidőn Nagyságos Asszonynak a honvéd vezérkar nevében mély részvétemet fejezem ki, biztosíthatom, hogy Fia emlékét híven fogjuk őrizni. Magam pedig reá – mindig, mint egy hősi magyar lélekre fogok visszagondolni, aki nem győzte sürgetni nálam, hogy mielőbb a harctérre kerülhessen.

Részvétem újjólagos kifejezése mellett maradtam Nagyságos Asszonynak híve: vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes.”⁵⁶

Édesanyja és húga nem tudta elfogadni halálát, aki az ezredforduló tájékán erről így vallott: „A bátyám a fronton teljesített szolgálatot, s váratlanul hazajött Karácsonyra. Nem tudom leírni azt a boldogságot! S a természet is mintha velünk örült volna! Gyönyörű Karácsony volt! Frissen hullott a hó, minden csupa zúzvara, az egész világ hófehér, kinyitottuk az ablakot, úgy gyönyörködtük. De ki csengethet ilyenkor? Ki? Hát az édes bátyám! Sírva-nevetve borultunk mind a ketten a nyakába! Itthon maradsz? – kérdeztük aggódva. Csak rövid időre kaptam szabadságot. Vissza kell mennem a frontra. A hó reggelre elolvadt, minden csupa latyak lett, s nagy boldogságunk keserűséggé változott. Sosem felejtetem el azt a pillanatot, ahogy integettünk bátyámnak, aki már fent volt a villamoson, s mi csak néztünk utána, már őt se láttuk, s a villamost se, de mi csak néztünk, néztünk... De a bátyám még aznap visszajött, mert nem indult a hóvihár miatt a repülőgép a Szovjetunióba. De másnap újra kiment a bátyám a katonai repülőtérré. Még egyszer elbúcsúztunk tőle, s mikor újra integettünk utána, megéreztem, hogy utoljára látom egyetlen édes testvéretem... Iszonyú szívszorítást éreztem... aztán megkaptuk az utolsó tábori lapját, s azon írta, hogy az utolsó repülővel elindultak, de olyan hófúvásba keveredtek, hogy a máramarosi havasokról visszafordultak, s visszaérkeztek a budaörsi repülőtérré. Bátyám ekkor kiment a Keleti Pályaudvarra, s felszállt egy frontra induló vonatra. S hogy mikor ért ki az állomáshelyére, azt már nem tudjuk, s hogy mi történt vele, azt is csak az újságcikkekből, a vezérkari főnökének édesanyámhoz írt részvétleveléből tudtuk meg jóval később... Akkor én csodálatos meg szállottsággal el tudtam hitetni édesanyámmal, hogy nem igazak a hírek, nem

56 M. Kir. Honvéd Vezérkar főnöke. Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes. Budapest, 1943. március 29. Madaras Botond családi gyűjteménye.

lehet igaz, hogy a bátyám meghalt, hiszen a Nemzetközi Vöröskereszt is csak az eltűntek között tartja számon őt. Aztán kijött Lőrincre egy kiskatona, s megköszönte édesanyámnak, hogy ő azért maradt életben, azért nem fagyott meg, mert a bátyó az utolsó kenyér- és szalonna adagját neki adta. S elmesélte, hogy milyen iszonyatos hidegben, hófúvásban vonszolták magukat kilométerről-kilométerre, s hányan és hányan fagytak meg az orosz földön. Iszonyatosan nagy volt a veszteségünk...

Ma már tudom, hogy bátyám Ilovskojénál a repülőtér védelmében esett el, 43 januárjában. Egyetlen emberrel találkoztam, aki látta, hogy elesett, tüdő-lövessel. Lajtos Árpád vezérkari őrnagy, Dajka Margit férje, bátyám közvetlen fölöttese...

Sokszor eszembe jutott bátyám váteszi jövendölése, mikor megszülettem: »Milyen jó, hogy kislány, legalább, ha elmegyek a háborúba, édesanyám nem marad egyedül...«

[...] De mi édesanyámmal mindezek az írások kézhezvétele után is csak vártuk, vártuk bátyámat, nem hittünk el semmit, nem is gyászoltuk meg, nem sirattuk el, s talán ezért is maradt mindkettőnkben valami szorító fájdalom, mely nem múlt el éveken keresztül, s éppen úgy fáj most is, hogy emlékezem.⁵⁷

Korsós József vezérkari százados

Korsós József 1913. január 20-án született Budapesten. Polgári családból származott, édesapja dr. Korsós József postai főtanácsos, édesanyja Purman Mária. Édesapja után reformátusnak keresztelték.

Az elemi iskola négy osztályát Baracskán végezte el 1919–1923 között. Egyik családi ismerősük, a baracskai birtokkal rendelkező, volt kormányzói szárnységéd, vitéz német–római szentbirodalmi nemes Magasházy László ösztönzésére választotta a katonatiszti hivatást, így a katonai alreál („Rákóczi Ferenc” Reáliskolai Nevelőintézet, Sopron, 1923–1927), majd a katonai főreál

57 Létay é. n.; Létay József vezérkari százados *post mortem* kapta meg a vitézi címet a rendszer-
változtatást követően. Vitézi Rend posthumus igazolvány. 805. sz. néhai vitéz Létay József
nemzetes úr részére. Budapest, 1993. augusztus 30. Madaras Botond családi gyűjteménye.

iskolát („Zrínyi Miklós” Reáliskolai Nevelőintézet, Pécs, 1927–1931) elvégezve – ahol 1927. március 16-án „bajtársai eredményes támogatásáért” igazgatói dicséretben részesült⁵⁸ –, jeles érettségít téve, felvételt nyert a Ludovika Akadémiára, díjmentes államköltségesként.⁵⁹

A Zrínyi főreal elvégzését követően 1931. július 10. és 1932. október 1. között a soproni „Szent László” 4. honvéd gyalogezred veszprémi III. zászlóaljához került az akadémia előtti egyéves csapatszolgálatra, karpaszomány viselésére jogosult akadémikus-jelöltként. Itt abszolválta a tartalékos tiszti iskolát, előlépve karpaszomány viselésére jogosult címzetes őrmesterré (1932. június 25.), majd tartósan szabadságolták és akadémikusként vonult be a Ludovikára, ahol a LASE tornászcsapatában sportolt és az akadémia szimfonikus zenekarában hegedült.

„Igen jó” eredménnyel, évfolyamán belül 13. rangszámmal végezve, a „gyalogos csapattiszti szolgálat minden ágára” képesítve, 1935. augusztus 20-án avatták hadnaggyá a Ludovika épülete mögötti Nagyréten, egyúttal „példaadó magatartásért, kimagasló szorgalomért és kiváló szolgálatteljesítésért” főcsoportparancsnoki dicséretet kapott.⁶⁰

Csapatszolgálatát a budapesti „József nádor” 2. honvéd gyalogezred budapesti II. zászlóaljának 6. puskásszázadában kezdte meg mint újonc szakasz-, majd századparancsnok.⁶¹

Több írásbeli dicséretben részesült, így 1937. május 12-én „a csapatkiképzés terén elért kiváló eredményei elismeréséül” az 1. gyalogsági parancsnoktól

58 „Rákóczi Ferenc” m. kir. reálisk. nev. int. Sopron. 830. szám. t. 1926/27. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

59 M. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport parancsnokság. 278[.] szám kt. -1932. Államköltséges helyek adományozása a m. kir. honvéd Ludovika Akadémián az 1931/32. tanévre. A Budapesten, 1932. április 16-án kelt irat szerint a kormányzó Korsós József akadémikus részére „[...] 1931. évi július hó 19-től kezdődőleg az akadémián folytatandó tanulmánya idejére egy teljesen díjmentes államköltséges helyet adományozni méltóztatott.” Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

60 M. kir. honvéd Ludovika Akadémia, I. főcsoport. Főcsoportparancsnoki dicséret. Budapest, 1935. augusztus 20. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

61 Budapesten 1937. szeptember 20. és 1937. december 22. között abszolválta a Magyar Külügyi Társaság külügyi szemináriumát. Törzskönyvi szám: 76/937. Budapest, 1938. január 9. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

dicsérő elismerést,⁶² 1938. május 25-én „a csapatkiképzés terén elért igen eredményes és hasznos teljesítményekért” kapott dandárparancsnoki elismerést.⁶³

Ezrede kötelékében 1937 folyamán két, nagyszabású díszelgésen is részt vett Budapesten: 1937. május 4-én Wilhelm Miklas osztrák köztársasági elnök, 1937. május 20-án pedig az olasz királyi pár – III. Viktor Emánuel és felesége – látogatása során. 1938. június 26-án ő is jelen volt a budapesti 29. honvéd gyalogezred hősi emlékművének avatásán, a budai Károly laktanyában.⁶⁴

A budapesti 2/II. gyalogzászlóalj 6. puskásszázadának parancsnokaként – a budapesti I. hadtest budapesti 2. gyalogdandárának állományában – vett részt az 1938. november 5–10. közötti felvidéki bevonulásban. „Kedves Szüleim! Örömmel telt szívvel lépem át holnap, vasárnap 11h-kor a párkányi hídon a hártárt. Rátok gondolok. Holnap újból írok. Kézcsók: Jóska”⁶⁵ – tájékoztatta szüleit. Az 1938. november 6-i párkányi bevonulás során róla és századáról számos fénykép készült, amelyek a felvidéki országgyarapítás legismertebb felvételei közé tartoznak. Élményeiről így írt haza: „Könnyekig megható fogadtatás után számtalan kézcsókot és csókot küld a felszabadított Párkányból szerető fiatok: Jóska.”⁶⁶ Nagysallón és Hölvényben is szívszorító fogadtatásban részesültek, 1938. november 12-i nagysallói levelezőlapjának sorai is megindultságát tükrözik: „Kedves Szüleim! [...] Felejthetetlen szép napokat éltünk át, majd élőszóval sokat mesélek róla. Kézcsók: Jóska”⁶⁷

1939. január 20-án a galántai 8. határ vadász-zászlóaljhoz helyezték át puskásszázad-parancsnokként, ezen év folyamán kapta meg a Felvidéki Emlékér-

62 M. kir. budapesti 1. h. vdd. 1. gyalogsági parancsnok. 285. szám Eln. – 1937. Korsós József hdgy. dicsérete. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

63 M. kir. budapesti 1. honvéd vegyesdandár 2. gyalogsági parancsnok. 670. szám. Kt. 2. gypk. – 1938. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

64 Babucs–Szabó 2013, 14, 25–26.; Az 1913-ban épült budai katonai komplexum neve 1945 után Petőfi laktanya volt, s 2023-tól viseli Mária Terézia nevét.

65 Korsós József gyalogos hadnagy szüleinek küldött, Esztergomot ábrázoló levelezőlapja (Esztergom, 1938. november 5.). Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

66 Korsós József gyalogos hadnagy szüleinek küldött, Párkányt ábrázoló levelezőlapja (Párkány, 1938. november 7.). Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

67 Korsós József gyalogos hadnagy szüleinek küldött, Nagysallót ábrázoló levelezőlapja (Nagysalló, 1938. november 12.). Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye

met. 1939. október 1. és 1940. május 15. között a soproni 7. tábori tüzérosztályhoz került mint üteg alantostiszt, s 1939. november 1-jén főhadnaggyá lépett elő. 1940. május 15-én visszakerült Galántára géppuskás századparancsnoki beosztásba, munkálkodott a 8. határvadász-zászlóalj zászlóaljsegédtisztjeként, majd a komáromi 2. határvadászdandár hadműveleti segédtisztjeként volt jelen az 1940. szeptember 5–13. közötti erdélyi bevonulásban. A komáromi határvadászdandár 1940 júliusában került Kárpátaljára és a magyar 3. hadsereg parancsnoksága alatt jutott el a Székelyföldre. A hazatért országrész biztosítására – ideiglenes jelleggel – több seregest visszamaradt, így a miskolci VII. hadtest alárendeltségében a 2. határvadászdandár is.

„Kelet-Magyarország és Erdély egy részének visszacsatolása alkalmával kifejtett kiváló szolgálatokért” Korsós József főhadnagy 1940. október 31-én a Honvéd Vezérkar főnökének okirati dicsérő elismerését kapta meg,⁶⁸ 1941. június 18-án pedig az Erdélyi Emlékérmét.

1940. december 1-jén nyert felvételt a Hadiakadémiára, amelynek állományában több tanulmányúton is részt vett, először 1940 végén. Borszékéről 1940. december 28-án írt szüleinek: „Kedves jó Szüleim! Hosszadalmas út után végre megérkeztünk. Nagyszerű elhelyezés, jó sítrep. Az úton a hazai nagyon jól esett. Minden nap délelőtt, délután síelünk. Már egész jól megy. [...] Mindenkivel szeretettel csókol: Jóska. B.ú.é.k.!!!”⁶⁹ 1941-ben még két ízben, májusban és júliusban voltak a visszatért Erdélyben és Székelyföldön.⁷⁰ Vezérkari képzését 1942. október 31-én abszolválta „jó” végeredménnyel⁷¹ – miközben 1942. február 28-án Budapesten „kiváló” eredménnyel tette le a gépjárművezetői vizsgát⁷² –, s 1942. október 15-én vették fel vezérkari próbaszolgálatra. Időközben – 1942.

68 M. kir. Honvéd Vezérkar Főnöke. 65.819. szám. eln. 8. vkf. 1940. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

69 Korsós József gyalogos főhadnagy szüleihez írt, Borszékét ábrázoló levelezőlapja (Borszék, 1940. december 28.). Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

70 Korsós József gyalogos főhadnagy szüleihez írt képes levelezőlapjai. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

71 M. kir. honvéd Hadiakadémia. 1055./Kt: 1940. szám. Budapest, 1943. október 15. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

72 10.094. szám. 1942. év. Bizonyítvány az Állami Gépjárművezetői Tanfolyam elvégzéséről. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

március 31-én kapta meg századosi rendfokozatát, amelyet rangjavítás folytán 1941. november 1-jei hatályra módosítottak.

Hadiakadémiai hallgatóként vett részt az 1941 áprilisi délvidéki hadműveletekben és volt kint első ízben a keleti hadműveleti területen. 1942. június 20. és szeptember 15. között a Kijev–Kurszk vasútvonal mentén és a Brjanszki-erdő térségében a partizánok ellen bevetett, megszálló 102. könnyűhadosztály anyagi vezérkari tisztjeként, majd a Donnál küzdő magyar 2. hadsereg alárendeltségében lévő szombathelyi III. hadtestparancsnokság hadműveleti segéd tisztjeként szolgált. 1942. augusztus 29-én az expedíciós hadsereg állományában harctéri szolgálatot teljesítő hadiakadémiai tanárok és hallgatók összessége – így Korsós József gyalogos százados is – kiérdemelte vitéz Jány Gusztáv vezérezredes dicséretét.⁷³

1942. október 31-én (másutt: november 4-én) a székesfehérvári II. hadtestparancsnokság anyagi osztályára (I.c.) helyezték, osztályvezetői⁷⁴ (szállásmesteri) beosztásba. Téli szabadságát tisztársai körében, Erdélyben töltötte.⁷⁵ 1943. május 1-jén került a vezérkari tisztek csoportjába. Ebből az időszakból maradt fent az a rendelkezés, amelynek alapján a Doba nevű, 5250/1943. avatási számú kincstári hátaslovat tiszti szolgálati lóul kiutalták számára.⁷⁶

1943. július 20. és 1944. június 13. között a 12. tartalékhadosztály anyagi vezérkari tisztjeként volt a megszállt nyugat-ukrán területeken és Fehéroroszországban – ahol három hétig seregteste vezérkari főnökét helyettesítette –, közben adományozták számára a Délvidéki Emlékérmét, a Tűzkereszt 1. fokozatát, valamint 1944. április 4-én a Bronz *Signum Laudis* hadiszalagon.⁷⁷

73 M. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnokság. 8. számú Hadseregparancsnoksági tiszti parancs. Táborig posta 202/01., 1942. évi augusztus hó 29-én. 1. A Hakad tanárainak és hallgatóinak dicsérete. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

74 Az I.c. osztályvezető hivatalos megnevezése az anyagi vezérkari tiszt volt. A dandár-, a hadosztály- és a hadtestparancsnokságon tevékenykedő anyagi vezérkari tisztet szállásmesternek is hívták, míg a hadsereg-parancsnokság I.c. tisztjét főszállásmesternek.

75 Korsós József vezérkari próbaszolgálatos százados szüleihez írt képes levelezőlapjai. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

76 M. kir. II. honvéd hadtest parancsnokság. Másolat. F. évi június hó 8-án kelt 75. számú háziparancs 4. pont. 6987/ko. III.a. ló – 1943. sz. Székesfehérvár, 1943. június 21. A székesfehérvári 4. tábori tüzérosztály állományában lévő hátasló továbbra is a csapattest istállójában kapott elhelyezést és élelmezést. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

77 HL Kitüntetési javaslatok 201/a. (1944. március 15.); Honvédségi Közlöny, 1944. 16. sz.

1944. augusztus 26-án újabb hadibeosztást kapott, így vonult el a székesfehérvári 2. gyalog tábori póthadosztály parancsnokságának anyagi osztályvezetőjeként Erdélybe, a székelyföldi hadműveleti területre, részt vett a magyar 2. hadsereg székelyföldi, észak-erdélyi, majd a magyar 1. hadsereg észak-magyarországi harcaiban, amelyek során seregteste kombattáns állományának zömét elveszítette.

A magyarországi harcokban tanúsított magatartásáért több hadikitüntetésre is felterjesztették, ám azok adományozását a háború vége elmosta. 1945. február 12-én a *DVK 131. (Deutsche Verbindungskommando 131.)*⁷⁸ terjesztette fel a Német Sas Rend lovagkeresztjére a kardokkal, majd „1945. március 10-én az ellenség előtt tanúsított magatartásáért a hadiékítményes Magyar Érdemrend lovagkeresztjére a kardokkal lett felterjesztve a 2. póthadosztály parancsnok által.”⁷⁹

A Magyar Érdemrend lovagkeresztje hadiszalagon a kardokkal fokozatára történt hadosztályparancsnoki felterjesztésében olvashatjuk az alábbi indoklást: „[19]44. augusztus 26. – [19 – BZ]45. január 25-ig tartó harcok alatt és az ezt követő menetek alatt és átszervezés alatt a hadosztály valamennyi harccsoportjának és részlegének anyagi ellátását kivétel nélkül, kihagyások nélkül kiválóan és legszebb eredménnyel vezette. Dacára a gyakori és közismert nehézségeknek, az ütőképességet mindig biztosította. A küzdő csapatok érdekeit fáradságot nem ismerve és nem tűrve szolgálta, velük együtt érezve, feladataikat tökéletesen alátámasztotta, velük a kapcsolatot a harc színhelyén, amikor csak tehette, személyesen fenntartotta. Ilyen alkalommal véletlenül adódó kritikus pillanatokban bajtársiasan velük együtt küzdött. Így [1944. – BZ] november 21-én Mezőzombor-délnyugaton, [1944. – BZ] december 2-án Szerencs-délen és [1945. – BZ] január 15-én Kisidától délnyugatra, Ferenc-tanyánál jelen volt az ellenség

(április 18.) 347.

78 *Deutsche Verbindungskommando 131.* (ném.) = német 131. összekötő parancsnokság.

79 Feljegyzés Korsós József vezérkari százados zsoldkönyvének 19. oldalán. Aláírói: Dobák Dénes ezredes, hadosztályparancsnok, Keményffy József őrnagy, hadosztály vezérkari főnök, Harkay László ezredes, hadosztályparancsnok-helyettes, Szitányi Vilmos alezredes, számadótest parancsnok (1945. május 25.). (a továbbiakban: Korsós József vezérkari százados zsoldkönyve). Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

betörésekor és annak elhárításában fegyverrel a kézben részt vett és személyes bátorságával példát adott.”⁸⁰

A 2. gyalog tábori póthadosztály leharcolt részeit 1945. január 26-án vonták ki az arcvonalból és Morvaországon keresztül a bajorországi Grafenwöhrbe szállították, ahol 1945 márciusában maradékából állították fel az 5. „Kossuth” hungarista honvéd gyaloghadosztály keretét, de a hadiesemények folytán bevetésük elmaradt.

„[...] Korsós József vezérkari százados 1945. április 23-án 8 óra 30-kor [a – BZ] Kleinwinklarn környékén levő erdőben (Bajorország, Neunburg mellett) a német előjáró szerv (*XIII. Wehrkreis, Aufstellungstab Ung. N° 1.*)⁸¹ által még 1945. április 4-én lefegyverzett hadosztály-parancsnoksággal harc nélkül került amerikai hadifogságba.”⁸²

Több hadifogolytábort (Grafenwöhr, Bad Kreuznach, Romilly-sur-Seine, Mailly-le-Camp) megjárva, 1945. október 23-án tért vissza Magyarországra. 1945. október 27-én Kaposvárott állították ki igazolványt⁸³ részére és utazási igazolvánnyal is ellátták.⁸⁴ 1945. november 10-én jelentkezett a székesfehérvári 2. kerületi parancsnokságon. 1946. január 20-án igazolták azon meghagyással, hogy „az előléptetésből 3 évre kizárva”⁸⁵ 1946. szeptember 1-jén elbocsátották a tényleges szolgálatból, azaz B-listázták.

80 M. kir. 2. gy. táb. pótho. pság. 99. sz. 945. Korsós József vk. szds. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért. 1945. március 7. Felterjesztve: 83/2. gy. táb. pótho. IV. d. kit. biz. 45. III.10-i 1. hds. pság-nak. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

81 *XIII. Wehrkreis, Aufstellungstab Ungarische N° 1.* (ném.) = XIII. katonai kerület 1. magyar felállítási törzs.

82 Korsós József vezérkari százados zsoldkönyve. 19.; A székesfehérvári pótseregtest részei 1945. április 22–23-án estek az amerikai 7. hadsereg hadifogságába.

83 Magyar Honvédelmi Minisztérium. 2193. szám. Igazolvány. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

84 Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitánysága Politikai Rendészeti Osztályának kaposvári kirendeltsége. 26062 1945 szám. Kaposvár, 1945. október 27. Utazási igazolvány. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

85 Honvédelmi miniszter állandó igazoló bizottsága. 6063. szám. ig. biz. – 1945. A határozaton téves dátum szerepel: 1945. január 20. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

A civil életben a Közúti Gépellátó Vállalatnál helyezkedett el mint hengergépész. 1951. február 23-án Budapesten vette feleségül Tóth Piroskát, házasságukból két fiúgyermek született.

Munkahelye, a Budapest V. kerületi Közúti Gépellátó Vállalat 1957. szeptember 25-én a következőket jelentette személyéről: „Nevezett 1955. október 1-e óta dolgozik a vállalatnál, mint hengergépész. Munkáját jól látta el. Munkája ellen semmi kifogás nem merült felt. Tudomásunk szerint horthysta tiszt volt és az a véleményünk, hogy ennek folytán a tiszti rangot nem érdemli meg, mivel úgy látjuk, hogy a Néphadsereget személye nem erősítené, hanem gyengítené.” 1958. április 25-én „régii hortista [sic! – BZ] tiszt” indoklással tartalékos honvéddá fokozták le.

Egykori katonái nem felelték el emberséges bánásmódját. Erről tanúskodik az az igazolás, amelyet Steiner Lajos rendőr főhadnagy írt 1963 januárjában: „Korsós József Budapest, XIV. Columbus u. 14. sz. alatti lakost 1935 óta ismerem. Katonai szolgálatom alatt oktató tisztem volt. Nevezett a legénység iránt mindig jó szívvel volt és vallási különbség nélkül mindenkivel igazságsan bánt. A legénység ügyes-bajos dolgainak elintézését szívéen viselte, bárki bizalommal fordulhatott hozzá tanácsért vagy segítségért. Ezért becsültük és ragaszkodtunk hozzá.

Nevezett 13 esztendő óta mint fizikai dolgozó becsületes munkával helytállt és bebizonyította, hogy népi demokratikus államunknak hasznos polgára. Politikai szempontból teljesen megbízhatónak tartom.”⁸⁶

Katonai múltja szinte lehetetlenné tette szolgálati előrelépését. Felettesei azonban lassan megismerték kitartó és lelkiismeretes munkáját, kiváló munkateljesítményéért több kitüntetést és oklevelet kapott: „Korsós József II. hengergépész a szocializmus építésében elért kiváló munkateljesítményéért a Sztahanovista oklevelet nyerte el” (1954), „Útígépjavító Vállalat kiváló dolgozója” (1955), „Útfenntartó iparág szakma kiváló dolgozója” (1956. január 11.).⁸⁷

86 Nyilatkozat. Csatolandó Korsós József életrajzához. Budapest, 1963. január 23. Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteményéből.

87 Dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye.

Idővel mégis irodai beosztást kapott a Közúti és Postaügyi Minisztérium Budapesti Közúti Igazgatóságán. Előbb utókalkulátor, majd gépügyi előadó lett, de ehhez műszaki végzettség volt szükséges, így beiratkozott a Felsőfokú Gépipari Technikumba, ahol esti tanfolyamon 1968. március 14-én megszerezte a közlekedésgépész-technikusi oklevelet. Ezt követően még négy félévet hallgatott a jogutód Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskola közlekedésgépészeti szakán, ahol 1973-ban – 60 évesen – gépész üzemmérnöki képesítést szerzett. Német nyelvből középfokú (1972), franciából felsőfokú (1973) nyelvvizsgát tett. 1977-ben történt nyugdíjazásáig a Közúti Közlekedési Tudományos Kutatóintézet tudományos munkatársaként tevékenykedett. Később még a jogutód Transinnov Közlekedési Műszaki Fejlesztő Leányvállalatnál is alkalmazták aktív, 1983-ig külső munkatársként, francia és német nyelvű szakmai folyóiratok cikkeinek tömörített összefoglalóit fordította.

A rendszerváltoztatás idején rehabilitálták, végül 1991. március 15-én tartalékos őrnaggyá léptették elő.⁸⁸ Hosszú, küzdelmes, de teljesnek mondható élete az utolsó öt év nehéz betegsége után (*Alzheimer*-kór) 1998. január 19-én ért véget. A farkasréti temetőben felravatalozott koporsójánál bajtársai nevében vitéz Hajdu Lajos búcsúzott tőle: „Az 1935-ös, mindösszesen 271 létszámú Ludovikás évfolyam 234. tagjaként előre lovagolt Csaba királyfi csillagösvényén, hogy szállást csináljon mindannyiunknak.”⁸⁹ A hamvait tartalmazó urna Baracsán, a családi kriptában került végső nyughelyére.⁹⁰

A fenti három vezérkari tiszt esetében is megállapítható, hogy esküjükhöz híven, legjobb tudásuk szerint végezték szolgálatukat a második világháborúban. Komolyan vették esküjük azon mondatát, miszerint alárendeltjeik előtt „példaadásunkkal és minden erőnkkel rajta leszünk, hogy kötelességüket min-

88 HIM KI Korsós József 55491. sz. ti. egy.

89 Az egykori ludovikás évfolyamtársat, Hajdu (Rösler) Lajos vezérkari századost megcsalhatta emlékezete, ugyanis 1935. augusztus 20-án 163 főt avattak hadnaggyá a Ludovikán (111 gyalogos, 16 huszár, 36 tüzér), a Ludovika II-n (Bolyai Akadémia) pedig 61 főt (22 repülő, 17 műszaki, 6 folyamőr, 10 híradó, 6 vonat). Ez kevesebb (224 fő), mint a gyászbeszédben említett létszám. Rada1998–2002, II. 312–313., 315.

90 Jelen fejezet Babucs Zoltán: Egy ígéretes tiszt karrier. Korsós József vezérkari százados és naplója (Korsós 2024, 15–49.) c. tanulmányának átdolgozott változata.

den körülmények között becsületesen teljesítsék.” Sorsuk kiválóan jellemzi tetteiket is, hiszen Létz József vezérkari százados harc közben esett el a doni visszavonulás során, lovag Kern Károly vezérkari őrnagy és Korsós József vezérkari százados túlélve a második világháborút és hazatérve a fogságból, új életet kezdett másodrangú állampolgárként szülőhazájában, előbbi, miután egzisztenciálisan tették tönkre, a nyugati emigrációba került, utóbbi pedig – habár mellőzöttek – itthon maradt Magyarországon.

Életük és tetteik révén a magyar királyi honvéd vezérkari tiszt mintaképeinek tekinthetők és követendő példaként szolgálnak a mai Magyar Honvédség tisztjei számára.

IRODALOMJEGYZÉK ÉS FORRÁSOK

Levéltári források:

HL. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HIM) Hadtörténelmi Levéltár (Budapest)

Horthy-kori csapatanyag,

Kitüntetési javaslatok.

HIM KI. HM HIM Központi Irattár (Budapest)

Személyi okmánygyűjtők,

Veszteségi kartonok.

Honvédségi Közlöny. *Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. Személyes ügyek.* 1942–1944.

Rangsor 1944. *A M. Kir. Honvédség és Csendőrség tisztjeinek és hasonállásúaknak 1944. évi rangsorolása.* M. Kir. Honvédelmi Minisztérium, Budapest, 1944.

Lexikonok, adattárak, kézikönyvek:

Béke poraikra I. Bús János – Szabó Péter: *Béke poraikra... Dokumentum-émlékkönyv a II. világháborúban a keleti hadműveletek során elesett magyar katonákról és munkaszolgálatosokról.* Varietas '93 KFT, Budapest, 1999.

Béke poraikra II. Bús János – Szabó Péter: *Béke poraikra... II. Dokumentum-émlékkönyv a II. világháborúban a történelmi Magyarország területén elesett, meghalt magyar katonákról és munkaszolgálatosokról.* Varietas '93 KFT, Budapest, 2001.

Béke poraikra III. Bús János – Szabó Péter: *Béke poraikra... III. Dokumentum-émlékkönyv a második világháború nyugati hadműveleti területén és a nyugati hadifogságban meghalt magyar katonákról.* Zrínyi Kiadó, Budapest, 2013.

- Maruzs 2009.** Maruzs Roland: *Vitéz és önfeláldozó magatartásért. Hősi halált halt és posztumusz kitüntetett katonáink adattára 1939–1945.* Püldo Kiadó, Budapest–Nagykovácsi, 2009.
- Maruzs 2013.** Maruzs Roland: *Középkereszt, tisztikereszt, lovagkereszt. A Magyar Érdemrend hősi halottainak emlékkönyve.* Zrínyi Kiadó, Budapest, 2013.
- Sipos–Ravasz 1997.** Sipos Péter – Ravasz István (szerk.): *Magyarország a második világháborúban. Lexikon A–Zs.* Petit Real, Budapest, 1997.
- Szakály 2003.** Szakály Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938–1945.* Ister Szolgáltató, Kereskedelmi és Kiadói Kft., Budapest, 2003.
- Szakály 2015.** Szakály Sándor: *A 2. vkf. osztály. Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás történetéből 1918–1945.* Magyar Napló – VERITAS Történetkutató Intézet, Budapest, 2015.

Szabályzatok:

- Harcászati szabályzat 1939.** *Harcászati szabályzat.* I–III. M. Kir. Honvédelmi Minisztérium, Budapest, 1939.

Feldolgozások:

- Babucs 2023.** Babucs Zoltán: Egy hős vezérkari tiszt. In: *Magyar7 hetilap*, 6. (2023) 2. sz. (január 11.) 29–31.
- Babucs 2004.** Babucs Zoltán: A m. kir. 2. póthadosztály a magyarországi harcokban (1944. VIII. 26–1945. I. 12.). In: *A Hadtörténeti Múzeum értesítője*. 6. sz. Hadtörténeti Múzeum, Budapest, 2004. 113–154.
- Babucs–Maruzs 2007.** Babucs Zoltán – Maruzs Roland: „Ahol a hősök születnek”. *Az egri magyar királyi „Dobó István” 14. honvéd gyalogezred története (1922–1945).* Második, bővített kiadás. Püldo Kiadó, Budapest–Nagykovácsi, 2007.
- Babucs–Szabó 2013.** Babucs Zoltán – Szabó Péter: „Legyetek eskütökhöz hívek mindhalálig!” *A budapesti magyar királyi „József Nádor” 2. honvéd gyalogezred a második világháborúban.* Püldo Kiadó, Budapest–Nagykovácsi, 2013.

- Fehérváry 1990.** Fehérváry István: *Börtönvilág Magyarországon*. Magyar Politikai Foglyok Szövetsége, Budapest, 1990.
- Ifj. Sarkady–Szabó 2001.** Ifj. Sarkady Sándor – Szabó Péter: *Soproniak a Don-kanyarban*. Edutech Kiadó, Sopron, (2000) 2001.
- Okváth 2001.** Okváth Imre (szerk.): *Katonai perek 1945–1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában*. Történeti Hivatal, Budapest, 2001.
- Rada 1998–2002.** Rada Tibor (szerk.): *A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia és a testvérintézetek története. I–II*. Vitéz Bánkuty Géza és a Gállos-Nyomdász Kft. kiadása, Calgary–Budapest, 1998 és 2002.
- Szabó 2019a.** Szabó Péter: *Keleti front, nyugati hadifogság. A magyar honvédség a második világháborúban és azután, 1941–1946*. Jaffa Kiadó, Budapest, 2018.
- Szabó 2019b.** Szabó Péter: *Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943)*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2019.

Visszaemlékezések, forrásközlések:

- Eszenyi é. n.** Eszenyi László: *Trianoni nemzedék*. Magyar Világ Kiadó, Budapest, é. n.
- Hollósy-Kuthy 1992.** Hollósy-Kuthy László: *Élményeim a második világháború alatt 1939–1945*. Fejér Megyei Levéltár Közleményei 14. Szerkesztette Erdős Ferenc. Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta Szabó Péter. Fejér Megyei Levéltár, Székesfehérvár, 1992.
- Horváth 1959.** Horváth Miklós, dr. (szerk.): *A 2. magyar hadsereg megsemmisülése a Donnál*. Második, bővített kiadás. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1959.
- Illésfalvi–Szabó 2007.** Illésfalvi Péter – Szabó Péter: *A soproni 7. önálló huszárszászad harctéri naplói, 1942–1943*. In: *Hadtörténelmi Közlemények*, 120. (2007.) 1. sz. 247–314.
- Kádár 1978.** Kádár Gyula: *A Ludovikától Sopronkőhidáig*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1978.

- Király 2004.** Király Béla: *Amire nincs ige. Visszaemlékezések 1912–2004.* HVG Kiadói Rt., Budapest, 2004.
- Koltai 1985.** Koltai Jenő: *Egy honvédtiszt visszaemlékezései. Korkép a XX. századból.* Szerzői kiadás, Széchenyi Society, Incorporated, Kanada, 1985.
- Korsós 2024.** *Székelyföldről az amerikai hadifogságig. Korsós József vezérkari százados hadinaplója 1944–1945.* A bevezető tanulmányt írta, a hadinaplót sajtó alá rendezte és lábjegyzetekkel ellátta, a fényképeket és dokumentumokat válogatta: Babucs Zoltán hadtörténész, Magyarorsághoz tartozó Intézet, Történelmi Kutatóközpont Trianon Munkacsoport. A hadinaplót elektronikusan rögzítette, a fényképeket, dokumentumokat, tárgyi emlékeket családi gyűjteményéből digitalizálta és az utószót írta: dr. Korsós Zoltán muzeológus, ny. egyetemi docens. Erdélyi Szalon Könyvkiadó, Szentendre, 2024.
- Lajtos 1989.** Lajtos Árpád: *Emlékezés a 2. magyar hadseregre 1942–1943.* Sajtó alá rendezte, a bevezetőt és a jegyzeteket írta Szabó Péter és Szakály Sándor. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1989.
- Palotás 1998.** Palotás Pál: *Szól a kakas már majd megvirrad már.* Magyar Kapu Alapítvány, Budapest, 1998.
- Zsigmondy 1995.** Zsigmondy László: *A 2. magyar hadsereg a Szovjetunió elleni háborúban 1942–1943.* Szerkesztette: Erdős Ferenc. Fejér Megyei Levéltári Közlemények 18. Fejér Megyei Levéltár, Székesfehérvár, 1995.

Képmelléklet

1. kép. A Hadiakadémia főépülete (Babucs Zoltán gyűjteménye)

2. kép. A Hadiakadémia jelvénye Korsós József vezérkari százados fényképalbumában (Babucs Zoltán gyűjteménye)

3. kép. Lovag Kern Károly vezérkari próbaszolgálatos százados, 1940 nyara (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

4. kép. Lovag Kern Károly vezérkari százados névjegye (Babucs Zoltán gyűjteménye, dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

5. kép. Búcsú az egri vasútállomáson, 1942. június 29-én. A tisztivagon ablakában: uzoni Kovács Károly vezérőrnagy, könnyűhadosztály-parancsnok és lovag Kern Károly vezérkari százados (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

6. kép. Lovag Kern Károly vezérkari százados (Bocskai-sapkában) harcálláspontján, 1942. szeptemberének elején. Mellette dr. runyai 'Sóldos Béla tartalékos huszár főhadnagy, a rimaszombati 20. önálló huszárszászad II. szakaszának parancsnoka (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

7. kép. Lovag Kern Károly vezérkari százados tiszti legényével, 1942 szeptembere
(dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

8. kép. Az 1943. évi januári visszavonulás közben. A lovas szán előtt lovag Kern Károly vezérkari őrnagy (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

9. kép. Lovag Kern Károly vezérkari százados tisztársaival, 1942 szeptembere (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

10. kép. A 20. könnyűhadosztály fogadása Egerben, 1943. május 6-án. Az egri főszékesegyház lépcsőjén balról jobbra: dr. Hedry Lőrinc, Heves vármegye főispánja és hitvесе, vitéz Vasváry Frigyes vezérőrnagy, a 20. könnyűhadosztály parancsnoka, lovag Kern Károly vezérkari őrnagy, hadosztály vezérkari főnök és nemes nikelsbergi Nickl Károly ezredes, az egri 14. honvéd gyalogezred parancsnoka (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

11. kép. Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy feleségével és kislányával. Eger, 1944. május (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

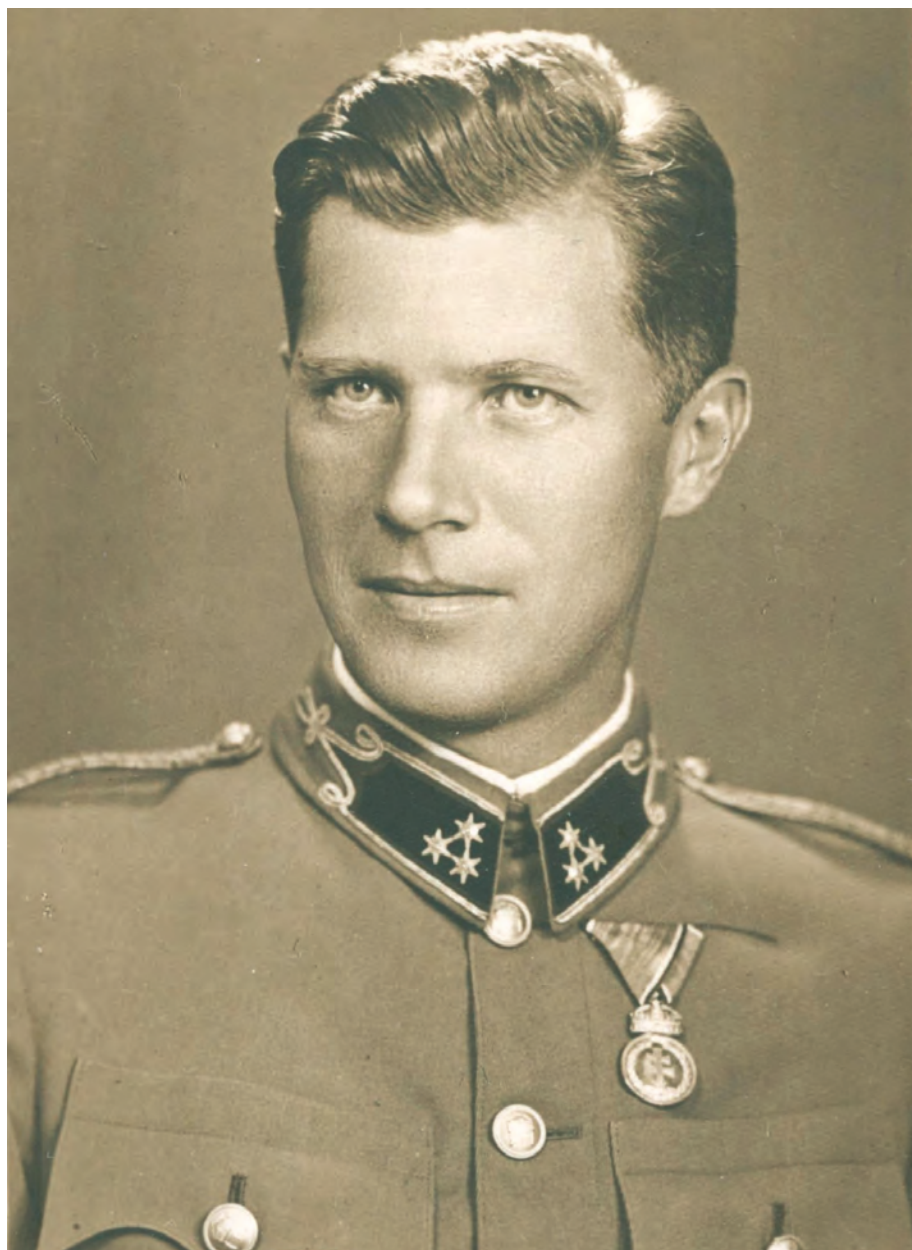
12. kép. Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy feleségével és kislányával. Felnémet, 1944 szeptembere (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

13. kép. Lovag Kern Károly vezérkari őrnagy, 1943 (dr. Sándor Istvánné Kern Mária családi gyűjteménye)

14. kép. Létz József főhadnagyi fényképe az 1930-as évek második feléből (Babucs Zoltán gyűjteménye)

15. kép. Létz József vezérkari százados. A felvétel 1941–1942 folyamán készült (Babucs Zoltán gyűjteménye)

16. kép. A soproni 7. könnyű hadosztály parancsnoksága 1942 őszén a Donnál. Az első sorban jobbról a második: Létz József vezérkari százados (Babucs Ádám Kristóf gyűjteménye)

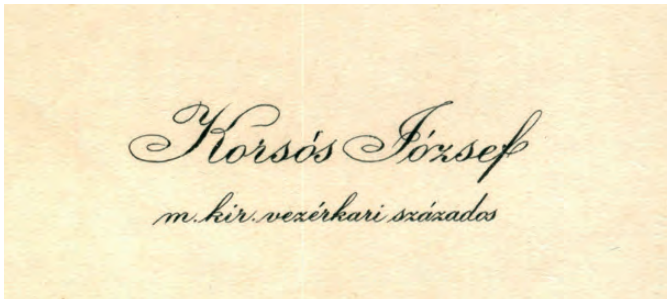
17. kép. Korsós József vezérkari százados zsoldkönyv képe, 1943 (dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)

18. kép. Korsós József százados hadiakadémiai végzettségét igazoló oklevele. Budapest, 1942. október 13. (dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)

19. kép. Korsós József vezérkari százados zsávolyzubbonyban. Székesfehérvár, 1943 (dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)

20. kép. Korsós József vezérkari százados névjegye (Babucs Zoltán gyűjteménye, dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)

21. kép. Korsós József vezérkari százados térkép segítségével eligazítást tart egy tisztársának. Mögöttük egy Fiesler Fi-156C-2 Storch (Gólya) futárrepülőgép. Keleti megszállt területek, 1943 nyara (dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)

22. kép. Korsós József 78 évesen, régi vezérkari századosi köpenyében. Budapest, 1981 (dr. Korsós Zoltán családi gyűjteménye)